

גם בדרך וגם בהפסקה: מתי זו נחשבת "תאונת עבודה"

 [שלחו להדפסה](#)

מותה הטרגי של נטע רוטמן ז"ל, כתוצאה מקריסת מנוף על מכוניתה בסמוך למקום עבודתה, מעלה את השאלה האם מקרה שכזה ומקרים דומים אמורים להיות מוכרים גם כ"תאונת עבודה". וגם, מי אמור לשלם את הפיצויים לעובדים ומה קורה כאשר התאונה נגרמת באשמת העובד?
צחי שדה

קריסת המנוף אשר הביאה למותה של נטע רוטמן ז"ל, אשר ישבה במכוניתה לאחר שיצאה ממשרדי עמותת "נגישות ישראל", מקום עבודתה הסמוך, היא אסון טרגי שמקורו ככל הנראה **במחדל בטיחותי מתמשך באתרי הבנייה בישראל**. אך אסון זה מעלה גם את השאלה האם אירוע טרגי שכזה מוגדר גם כ"תאונת עבודה", ויכול לזכות את הנפגע (ואת משפחתו) בקצבה המתאימה מהביטוח הלאומי.

 [לחצו כאן להגדיל הטקסט](#)

לפי עו"ד קרן פישר גוטרמן, מומחית בדיני נזיקין ממשרד ש.פרידמן ושות', "תאונת עבודה" מוגדרת בחוק כ"תאונה שאירעה תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו אצל מעבידו או מטעמו, ובעובד עצמאי - תוך כדי עיסוקו במשלח ידו ועקב עיסוקו במשלח ידו".

קריסת המנוף בכפר סבא

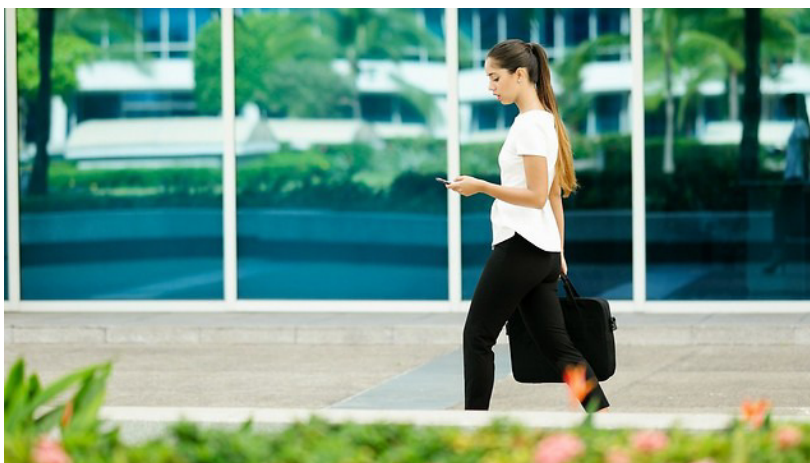
לא כל תאונה במהלך יום העבודה היא "תאונת עבודה"

המשמעות היא כי תאונת עבודה כוללת, מעבר לפגיעה ה"קלאסית" תוך כדי ועקב העבודה - גם נסיבות נוספות ושונות שהעובד עלול להיקלע אליהן, כמו תאונה של העובד בדרכו לעבודה, או תאונה שאירעה תוך מעבר ממקום עבודה אחד לאחר, או במהלך הפסקה שנקבעה על דעת המעביד.

"אם בדרך לעבודה עצרתם להוריד את הילד בגן למשל, וחלילה אירעה תאונה - היא עדיין תיחשב כתאונת עבודה", מציינת פישר גוטרמן ומוסיפה כי במקרה של תופיק פואז גדיר, אשר נפגע בתאונת דרכים עת שסטה מדרכו הרגילה כשאסף את חברו לעבודה, קבע בית הדין לעבודה כי אכן מדובר בתאונת עבודה, וציון כי גם אם התאונה אירעה במהלך סטייה קלה מהדרך - היא תוכר כתאונת עבודה.

עם זאת, פישר גוטרמן מציינת כי אמנם יריעתו של החוק רחבה ומקיפה לטובתו של העובד, אך עם זאת יש לזכור כי חובת ההוכחה כי התאונה אירעה בהקשר לעבודה - חלה על העובד, ולא תמיד זה מצליח. כך לדוגמה במקרה של שמשון היזמי, שהיה אחראי בטיחות עבודות פיתוח כביש בראשון לציון.

שמשון טען כי נסע לקנות מאפה במאפייה בשוק במהלך העבודה, הנמצא במרחק מספר דקות נסיעה מהמקום בו עבד. לאחר שהחנה את רכבו ויצא לשוק ברגל, פגע בו רכב. בית הדין דחה את התביעה וקבע שהעובד לא דינח על יציאתו, היציאה הייתה מוקדם מהרגיל והוא לא הצליח לשכנע במסגרת הדיון מהם פרקי הזמן והמרחק ממקום העבודה למאפייה.

גם בהליכה לעבודה יכולה להיות "תאונת עבודה" (צילום: shutterstock)

הוכרתי כנפגע עבודה. מה מגיע לי?

לפי עו"ד פישר גוטרמן, עובד המוכר כנפגע עבודה זכאי לתקבולים הבאים מהמוסד לביטוח לאומי:

1. עד לתקופה בת 91 יום לאחר הפגיעה (בכפוף להצגת תעודות רפואיות לנפגע בעבודה ואישורן), זכאי הנפגע לדמי פגיעה בסך השווה ל-75% משכרו הרבע שנתי שקדם לתאונה, בחישוב יומי, לפי מספר ימי אי הכושר שאושרו לעובד.

2. לאחר סיומה של תקופת אי הכושר, או לאחר תקופה של 91 יום, יכול העובד הנפגע להגיש בקשה למוסד לביטוח לאומי לקביעת דרגת נכות.

3. העובד ייבדק על ידי ועדות של הביטוח הלאומי, ובהתאם לקביעת הוועדות, עשוי להיות זכאי לתגמולים בגין נכויות זמניות או קבועות. הנכויות נקבעות לפי קריטריונים המפורטים בתקנות הביטוח הלאומי: בגין נכויות שבין 9% ל-20% יקבל הנפגע מענק, ובגין נכות בשיעור של 20% יקבל הנפגע קצבה חודשית.

"מי שהוכר כנפגע בעבודה זכאי לקבל טיפול רפואי חינם בקופות החולים, והוא זכאי לריפוי, החלמה ושיקום רפואי בכל הקשור לפגיעתו, בכפוף לכך שהליקויים הוכרו על ידי המוסד לביטוח לאומי והוועדה הרפואית", מוסיפה פישר גוטרמן, אך מדגישה כי טיפולים ואביזרים שלא אושרו על ידי הביטוח הלאומי – לא יכוסו.

כך לדוגמה במקרה של גלית זפרני, שסבלה מכאבי צוואר וגב עקב תאונה שאירעה בעבודתה ורצתה לבדוק את מקורם. היא קיבלה הפנייה מהרופא המטפל לבדיקת MRI, אולם הביטוח הלאומי סירב לממן את הבדיקה. זפרני ביצעה את הבדיקה בכל זאת, במימון פרטי, ותבעה החזר על הסכום ששילמה.

למרות זאת, בית הדין לעבודה קבע שהזכאות לקבלת מימון היא על פי הוראות ההסכם שבין הביטוח הלאומי לקופות החולים, וככל שלא ממלאים אחר ההוראות ולא דואגים לקבלת אישור מכל הגורמים הרלוונטיים – הבדיקה לא תמומן.

ומה אם התאונה באשמת העובד? "באופן עקרוני ההכרה בתאונה כתאונת עבודה אינה תלויה בקיומו של אשם כלפי התובע או בבחינת תרומתו של העובד לאירוע התאונה", מסבירה פישר גוטרמן, ומוסיפה כי "למעביד ישנן חובות מוגברות כלפי עובדיו. גם במקרים בהם התאונה אירעה כתוצאה מטעות ו/או התרשלות של העובד, הוא יוכר כנפגע עבודה על כל הזכויות הנלוות לכך".

האוצר רוצה להעלות למעסיקים את ההפרשה לביטוח תאונות עבודה

חילוקי דעות קשים נרשמו בין נציגי משרד האוצר לנציגי המוסד לביטוח לאומי, חברי כנסת ונציגי המעסיקים בדיון הראשון שנערך בשבוע שעבר בסעיפי חוק ההסדרים הנוגעים לביטוח נפגעי עבודה.

המוסד לביטוח לאומי. מתנגדים להצעה (צילום: גיל יוחנן)

הצעת החוק מבקשת להעלות את תעריפי הביטוח שמשלמים המעסיקים עבור תאונות עבודה, באמצעות שתי אפשרויות לבחירתם: או באמצעות תשלום אחיד נוסף למוסד לביטוח לאומי (כיום, המעסיקים מעבירים למוסד לביטוח לאומי פרמיה אחידה לכל עובד, ללא קשר למקצועו, בסך 1.96% מהשכר), או באמצעות פנייה לחברות ביטוח פרטיות ותשלום להן על פי פרמיה שידרוש המבטח לפי הערכת סיכון ענף העיסוק.

תגמולי הביטוח יועברו על ידי חברות הביטוח למוסד לביטוח לאומי, וממנו לעובד. אופן ההתחשבות תיקבע על ידי שרי האוצר והרווחה בתקנות שיוגשו בהמשך.

רכז תעסוקה באגף תקציבים במשרד האוצר, אורי שיינין, הסביר מדוע המהלך אמור להגביר את בטיחות העובדים: "כיום העובד מקבל קצבאות במקרה ונפגע, אבל לא קיים מערך שמתמרץ מעסיקים לשמור על בטיחות העובדים, בעוד שברוב מדינות העולם קיימת מערכת דיפרנציאלית כזאת. מעסיק שינקוט באמצעי בטיחות ישלם פחות. כוונתנו היא לצמצם את תאונות העבודה ב-25%-20%".

עו"ד שלומי מור, מהמוסד לביטוח לאומי, הביע את חששות המוסד מהמהלך: "זהו תקדים מדאיג. אנחנו יוצרים למעסיק אינטרס להגיד לעובד: אל תפנה לביטוח הלאומי, כי אתה תקפיץ לי את הפרמיה. המעסיק גם יוכל להכחיש שהיתה תאונת עבודה. ואיך נגבה את הכספים הללו? נפנה להוצאה לפועל?".

חזקיה ישראל, מהתאחדות התעשיינים, אמר בדיון כי "יש כאן הנחת יסוד כאילו למעסיקים לא אכפת מהעובדים שלהם ולכן צריך להכות אותם בכיס. לא זו השיטה הנכונה. בעבר הביטוח הדיפרנציאלי בוטל כי הוא לא הצליח. יש להשאיר את המצב כמו שהוא".

נשיא לשכת רואי החשבון, עו"ד רועי כהן, הוסיף: "זה טירוף מערכות. נלחמים בתאונות עבודה על חשבון עסקים קטנים ומטילים עלינו עלויות מטורפות נוספות".

אורי שיינין הגיב לטענות: "אם מעסיקים יפנימו את העלויות של תאונות עבודה, הם יפעלו לצמצם אותן. נייצר מנגנונים שיגנו על עובדים מפני דיווח שקר של מעסיקים. תהליכי הצעת החוק החלו כבר ב-2012 והגיע הזמן לאשר אותם. הצעת החוק תוסיף למדינה כחצי מיליארד שקלים כבר בשנת 2019".

דיון נוסף בנושא יערך בוועדת העבודה והרווחה בקרוב.